

CİNSEL TACİZ VE CEZA HUKUKU*

Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK**

Rahmetli Babam Nümismat İBRAHİM ARTUK'un
Aziz Hatırasına

GİRİŞ

Türk Ceza Kanununun (TCK.) ikinci kitabının sekizinci babı (m. 414-447) "Adâbı Umumiye ve Aile Nizamı Aleyhine Cürümler" başlığını taşımaktadır. Altı fasıl ve 44 maddeden oluşan bu bab içinde çeşitli şekilleriyle ırza geçme (TCK. m. 414-416/1, 3, 417, 418), ırza tasaddi (m. 415, 416/2, 417, 418) edep ve iffete saldırı (m. 419) ve bunun özel şekilleri fuhuş maksadıyla kadın oynatma ve kadının oynaması (m. 420); sözatma ve sarkıntılık (m. 421); kadın kıyafetiyle kadınların bulunduğu yerlere girme (m. 422); alacağım diye kandırıp kızlık bozma (m. 423), müstehcen yayınlar veya söz veya diğer vasıtalarla genel adaba tecavüz (m. 426-428), kız, kadın ve erkek kaçırma veya alıkoyma (m. 429-431), fuhuş teşvik (m. 435), bazı şartlarla fuhuş için aracılık ve kadın ticareti (m. 436), zina (m. 440-444) ve nesep cürümleri (m. 445-447) yer almaktadır. Bu suçlardan zina ve nesep cürümleri aile düzenine, bunlar dışındakiler ise genel adaba karşı işlenen cürümler arasına girer. Bab dışında kalmasına rağmen aileyi ilgilendiren bazı fiiller ceza kanununun diğer maddelerinde suç olarak düzenlenmişlerdir; örneğin, çok karıllık suçu (m. 237), çocuğu kendi haline terk (m. 473 vd.), terbiye ve inzibat vasıtalarının kötüye kullanılması ve aile fertlerine fena muamele cürümleri (m. 477-479).

Yabancı ülke kanunlarında genel adap ve aile düzenine ilişkin olarak TCK.unda bulunmayan, suç tiplerine rastlanmaktadır. Bunlar arasında erkekçilik (homoséxualité, fiili livata, iki erkek arasında cinsi münasebet)¹, sevicilik (iki kadın arasındaki adaba

* Marmara Üniversitesi Kadın İşgücü İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi'nce 25.4.1994 günü düzenlenen "Cinsel Taciz" Paneline sunulan Tebliğ metnidir.

** Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

¹ Homoseksüelliğe ilişkin olarak kanunlar iki gruba ayrılabilir: a) Homoseksüelliği cezalandıran kanunlar, Örneğin, 27.5.1852 Avusturya CK. (m. 129/1 b), İrlanda Cumhuriyeti (yürürlükte kalan 1881 ve 1885 İngiliz Kanunları), Fin CK. (Fasıl 20, m. 12), Norveç CK. (m. 213), 1948 Romen CK. (m. 431) b) Homoseksüelliği bazı şartlarla

aykırı hareket)², hayvanla ilişki kurmak (hayvancılık-bestialité)³, fuhuş için aracılık⁴, fahişe dostluğu yani fuhuş yapan bir kişinin kazancı ile kendini kısmen veya tamamen

cezalandıran Ceza Kanunları. Kanunların genelde bu yolu tutmalarının nedeni, tabiata aykırı fiillerin, ahlâk kanunlarının sahasına ait olduğu düşüncesinin hâkim olması nedeniyle. Örnekler verelim: İsviçre CK. (m. 194/3, şayet fail aynı cinsten kimselerle iffete aykırı fiiller işlemeyi meslek edinmişse); 2.1.1975 şekliyle Federal Alman CK. (m. 175, fail 18 yaşın üzerinde ve mağdur 18 yaşın altında ise. Ancak fail 21 yaşından küçükse, mahkeme cezaya hükmetmekten sarfınazar edebilir); 23.1.1974 Avusturya CK. (m. 209, 19 yaşını bitiren failin, ondört yaşını bitirmiş ve fakat 18 yaşını bitirmemiş kimseyle cinsi münasebeti); 21.12.1962 İsveç CK. (2. Bap, 6. fasıl, 18 yaşını bitirenin söz konusu yaştan küçük biriyle veya kendisine tâbi durumdan istifade ederek 20 yaşını doldurmuş olanla, m. 4, veya vaad veya edim karşılığı aynı cinsten biriyle cinsel ilişki kurması veya kurmaya teşebbüsü, m. 8).

Türk mevzuatında, Askeri CK. m. 153/2 asker kişiler arasındaki erkekçilik fiillerini cezalandırmaktadır (ordudan ihraç, rütbelerin geri alınması). İkinci grup kanunlar arasında yer alan TCK. küçükler üzerinde işlenen livata fiillerini ırza tecavüz sayarak cezalandırmaktadır: Fiilin 15 yaşından küçük mağdurun rızasıyla işlenmesi (m. 414/1), fiile mukavemet edemeyecek 15 yaşından küçüğe karşı cebir, şiddet vs. ile işlenmesi (m. 414/2), reşit olmayanla rızasıyla cinsi münasebette bulunma (416/3). Şayet fiil onbeş yaşını bitiren kadın veya erkeğin zorla ırzına geçilmesi suretiyle gerçekleşmişse 416/1 uygulanır.

²Sevicilik fiilinin cezalandırılıp cezalandırılmaması konusunda kanunları üç gruba ayırmak mümkündür: a) Bazı kanunlar seviciliği herhangi bir şarta bağlı tutmadan cezalandırırlar. Örneğin, 1852 Avusturya CK. (m. 129/1 b), Fin CK. (Fasıl 20, m. 12), 1948 Romen CK. (m. 431), 1936 Kolombiya CK. (m. 323), 1962 Fas CK. (m. 489), b) Seviciliği şarta bağlı olarak cezalandıran ceza kanunları, örneğin, İsviçre CK. (m. 194/3, sadece meslek haline getirilen sevicilik suç sayılmaktadır), İsveç CK. (2. Bap, 6. fasıl, m. 4, 8, 18 yaşını bitiren bir kimsenin, bu yaştan küçük aynı cinsten biriyle veya kendisine tâbi olmasından faydalanarak 20 yaşını doldurmamış aynı cinsten biriyle cinsel ilişki kurması veya kurmaya teşebbüsü suç teşkil ettiği gibi vaad veya edim karşılığı 20 yaşını doldurmamış aynı cinsten biriyle cinsel ilişkide bulunması veya bulunmaya teşebbüsü cezayı gerektiren bir fiil sayılmıştır), c) Seviciliği cezalandırmayan ceza kanunları, örneğin, TCK. Norveç CK. (bkz. *Johs. Andenaes, Das norwegische Strafrecht, in: Das ausländische Strafrecht der Gegenwart, C. IV, Yayınlayanlar: E. Mezger, A. Schönke, H. - H. Jescheck, Berlin 1962 s. 263-415, 392; Duygun Yarsuvat, Mukayeseli Hukukta Cinsi Suçlar ve Müeyyideleri (İHFM., C. XXX, sy. 1-2, İstanbul 1964, s. 115-170, 156, 158).*

³Hayvanlarla gayri tabii münasebet olan "hayvancılık", örneğin, halen yürürlükten kalkmış bulunan 1852 Avusturya CK. (m. 129/1 a) ve Federal Alman CK. nun 175/b maddesinde (25.8.1953 şekliyle) suç sayıldığı gibi 1948 Romen CK. (m. 432) tarafından da yaptırım altına alınmıştır. Türk Yargıtayı hayvanla cinsi münasebette bulunmayı 419/2 çerçevesinde cinsel ilişki olarak nitelendirmemekte, (bkz 2. CD. 12.6.1954, E. 9154, K. 8654, zikreden **Abdullah Pulat Gözübüyük**, Alman, Fransız, İsviçre ve İtalyan Ceza Kanunlarıyla Mukayeseli Türk Ceza Kanunu, Gözübüyük Şerhi, C. III, Hususi Kısım-Cürümler, Madde 282-447, 5. Bası, İstanbul, Tarihsiz, s. 863) aleniyetin bulunması halinde fiili, alenen hayasızca vaz'u harekette bulunma suçu (m. 419) kapsamına almaktadır, bkz. 5 CD. 28.4.1976, E. 1976/1362, K. 1976/1361, YKD. 1977/7, s. 1018-1019. Yargıtay 2 nci Ceza Dairesi de, aleniyetin bulunması halinde hayvan ile münasebette bulunmaktan ibaret olan eylemin TCK.nun 419/1 fıkrasının uygulanmasını gerektireceğini belirtmektedir, bkz. 2. CD. 11.11.1981, 7169/7378, zikreden **M. Muhtar Çağlayan**, Türk Ceza Kanunu, 3. Bası, C. III, m. 316-455, Ankara, Tarihsiz, s. 532.

geçindirmek⁵, evlenmeleri yasak akraba arasındaki cinsel ilişki -fücür, Inzest-⁶, evlilik içinde irza geçme⁷, cinsel taciz⁸ suçları sayılabilir.

⁴Başkasının fuhşunu kazanç gayesiyle kolaylaştırma veya teşvik etme olan "fuhuş aracılık" fiiline ilişkin olarak kanunları iki gruba ayırmak mümkündür: a) Bazı kanunlar fuhuş aracılığı hiçbir kayıt ve şarta bağlı tutmadan bağımsız bir suç olarak cezalandırılırlar. Örneğin, 1930 Danimarka CK. (m. 228/1), İsviçre CK. (m. 198); 1954 Grönland CK. (m. 55), Romen CK. (m. 436), b) Fuhuş aracılığını bazı şartlarla cezalandıran kanunlar. Bu kanunlar arasında TCK.u da sayılabilir. TCK.u fuhuş için tedarik edilen bakir veya kadının rızasıyla da olsa yaşının küçük olmasını -yani 21 yaşını bitirmemiş olmasını- veya 21 yaşını bitiren bakir veya kadının rızası olmadan (cebir, şiddet, tehdit, nüfuz icrası, hile) fuhuşa sevk edilmesini suç saymıştır (m. 436/1). 21 yaşını bitirmeyenin rızasıyla fuhuşunda aracılık yapılmasının ağırlatıcı sebeplerini 436/2 öngörmüştür. Bu gruba giren kanunlar arasında ayrıca örneğin, 1950 Yunan CK. (m. 348, fail fuhuşa aracılığı meslek edinmişse), 1974 Avusturya CK. (m. 213, tâbiyet ilişkisi varsa) sayılabilir.

⁵Fahişenin kazancı ile kısmen de olsa geçimini sağlama fiili -fahişe dostluğu, Zuhâterei, souteneur- âdâba aykırı bir suç olarak cezalandırılmaktadır. Örneğin, İsviçre CK. (m. 201), 1940 Brezilya CK. (m. 230), Danimarka CK. (m. 229), Yunan CK. (m. 350) 15.12.1961 Macar CK. (m. 286), 1974 Avusturya CK. (m. 216) fiili suç sayarlar.

⁶Fücür fiilini suç sayan kanunları üç gruba ayırmak mümkündür: a) Genellikle kanunlar cebir, şiddet, akıl hastalığı, tâbiyet, küçüklük gibi nedenleri gözönüne almadan yakın akraba arasındaki cinsel ilişkiyi cezalandırılırlar. Sayılan bu nedenler ancak suçun ağırlatıcı sebebinin oluşturulmasıdır. Örneğin 1951 Bulgar CK. (m. 174), 1968 Bulgar CK. (m. 154), Danimarka CK. (m. 210), Yunan CK. (m. 345), Grönland CK. (m. 49), Romen CK. (m. 447), İsviçre CK. (m. 213), 29.11.1961 Çekoslovak CK. (m. 245), 1961 Macar CK. (m. 282), 1977 Arnavutluk CK. (m. 100), b) Bazı kanunlar fücürü ancak genel bir rezaletin neden olması halinde cezalandırmaktadır. Örneğin 1930 İtalyan CK. (m. 564), Uruguay CK. (m. 276) ve Venezuela CK. (m. 381) Panama CK. (m. 287) genel bir rezaletin gerçekleşmesini, en az on kişinin fücürden haberdar olmasına bağlı tutmaktadır. Bkz. Gerhard Simson - Friedrich Geerds, Straftaten gegen die Person und Sittlichkeitsdelikte in rechtsvergleichender Sicht, München 1969, s. 417, c) Fücürü cezalandırmayan kanunlar. Örneğin Fransa, Belçika, Hollanda, Portekiz, Arjantin, Brezilya. Evlenme yasaklı yakın akrabaların yasağı ihlâl ederek evlenmelerini cezalandıran TCK. (m. 237), yakın akraba arasında gerçekleşen evlilik dışı cinsel ilişkileri suç saymamıştır. Sadece bazı özel hallerde (m. 414/1, 414/2, 416/1) yakın akraba arasında ve evlilik dışı cinsi münasebetleri gözönüne almıştır. Doktrinde yakın akrabalar arasındaki cinsi münasebetin TCK.u tarafından bağımsız bir suç olarak öngörülmemesi eleştirilmiş ve aynen vicdanını kuvvetle rencide eden bu tür ilişkinin aile içerisinde belli bir ahlâk düzeyinin korunması için suç sayılması gerektiği ileri sürülmüştür. bkz. Halid Kemal Elbir, Evlenmeleri Memnu Akrabaların Evlenmelerinin ve Cinsi Münasebetlerinin Ceza Müeyyidesi ile Tehdidi Meselesi Karşısında Türk Hukuku (İHFM., C. XII, sy. 2-3, İstanbul 1946, s. 653-680, 671). Yargıtay bir kararında, öz kızının müteaddid defalar ırzına geçen ve kızlığını bozan babaya 416/son, 418/2 ve 417 inci maddeleri uygulamıştır. Bkz. Y. 1. CD. 24.4.1965, E. 760, K. 925, zikreden Sulhi Dönmezer, Ceza Hukuku, Özel Kısım, Genel Adap ve Aile Düzenine Karşı Cürümler, 5. Bası, İstanbul 1983, s. 23 dn. 24 bis. Fücür fiili hakkında ayrıca bkz. Yasemin Işıktaş, Ensest ve Hukuka Yansınması (İstanbul Barosu Dergisi, sy. 4-5-6, İstanbul 1992, s. 344-355); Ayşen Ufuk Sezgin, Ensestin Psikososyal ve Adli Yönden İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul 1993.

⁷Ayrı ve birlikte yaşayan eşler arasında irza geçme fiili bazı ülkelerde suç oluşturur. Örneğin ABD. (20 eyaletin üstünde) ve İngilterede (hakim kararıyla ayrı yaşama) ayrı

TCK.nda yer alan genel adab ve aile düzenine karşı işlenen cürümler arasında tebliğimizin konusunu oluşturan "cinsel Taciz" suçuna rastlanmamaktadır. Aşağıda "cinsel Taciz" eyleminin ne olduğunu belirtecek ve bu eylemin hangi suç veya suçları kapsamına aldığını tesbit etmeye çalışacağız. Daha sonra "cinsel Taciz" saydığımız suç veya suçlardan bazılarını ana hatlarıyla inceleyeceğiz.

A. CİNSEL TACİZ KAVRAMI

Taciz'in lügat anlamı, bir kimsenin canını sıkma, rahatını kaçırma, ona sıkıntı verme, onu tedirgin etmedir⁹. Faili bu nevi tacize iten, onun hareketine yol açan neden cinsel saik olabileceği gibi olmayabilir de. Her iki durumda da, ferdin ve kamunun rencide olan iffet ve ahlâk duyguları bu tür tacizi diğerlerinden ayırır. Cinsel tacize ilişkin olarak çeşitli tanımlar yapılmıştır: Bir tanıma göre "Cinsel Taciz, bir bireyin diğer bir bireyi rızası olmadan elle, sözle, gözleri ve bedeni ile cinselliğini hedefleyerek rahatsız etmesidir."¹⁰ Diğer bir tanım mağdurun sadece kadın olabileceğini kabul ederek cinsel tacizi, "Kadınların kendi rızaları dışında, kendilerine rağmen, bedenlerine ve cinselliklerine yönelik her türlü davranış"¹¹ olarak tanımlamaktadır. Kanaatimizce cinsel taciz "Birey veya bireylerin edep ve iffetlerine yönelik rahatsız edici nitelikte hareketlerdir". TCK.unda teknik anlamda yeralmayan "cinsel taciz" kavramına esas olarak cinsi suçların yeraldığı 8 inci bapdaki adabı umumiye ve aile nizamı aleyhine cürümlerden hangisi dahil edilebilir. İlk önce bu kavrama, birey ve kamunun edep ve iffetine yönelik bir eylem oluşturan söz atma, sarkıntılık suçu (TCK 421) girer. Ayrıca mağdurla bedeni teması gerektiren, cinsi münasebet derecesine varmayan bir takım

---

yaşayan eşlerden kocanın karısı üzerinde cebir veya tehdit kullanarak ırza geçme fiilini ika etmesi suç sayılmıştır. İngilterede birlikte yaşayan eşler arasında da ırza geçme fiillerinin suç sayılmasına ilişkin cereyanlar, Kasım 1991'den itibaren bu tür eylemlerin ırza geçme suçu olarak kabulüyle bir sonuca varmıştır. Bkz. *Eslin Örucü*, *Karşılaştırmalı Hukukta Evlilik Birliği İçinde Irza Geçme* (Istanbul Barosu Dergisi, sy. 1-2-3, İstanbul 1992, s. 90-105, 95-97). ABD. 22 Eyalet (örneğin, Florida, Kansas, Nebraska, New York, Oregon ırza geçmenin evlilik içi ve dışında gerçekleşmesini bir tutmaktadır. Örneğin Connecticut, Hawaii, Iowa, Minnesota konuyla ilgili özel hükümlere yer vermiştir. Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti CK. (m. 117-118), Avusturya CK. (m. 203) fiili ırza geçme saymıştır. Bkz. *Barbara Peatow*, *Vergewaltigung in der Ehe. Eine strafrechtsvergleichende Untersuchung unter besonderer Berücksichtigung des Rechts der Vereinigten Staaten von Amerika*, Freiburg i. Br. 1987 (Freiburg i. Br. Doktora Tezi), s. 199-201. Bazı ülkeler (örneğin İsviçre CK. m. 181) fiili, cebren hüriyeti tahdit suçu olarak kabul ederler. Türk Hukukunda kocanın karısının ırzına geçmesi suç oluşturmaz. Ancak karısıyla anormal cinsi ilişkiyi cebren gerçekleştiren kocanın fiili kötü muamele (m. 478; 4 CD. 28.3.1979, 1601/1666, zikreden *Ayhan Önder*, *Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler*, 3. Bası, İstanbul 1991 s. 303) sayılır, bkz. *Dönmezer*, 60. Diğer bir görüşe göre kocanın bu tür fiili ırza ve namusa tasaddi suçunu oluşturur. bkz. *Paul Logoz*, *Commentaire du code pénal suisse. Partie Spéciale*. C. I. (Art. 111 à 212) Neuchâtel-Paris 1955, s. 302; *Abdullah Üner*, *Irza Tasaddi Suçu Üzerine Bir İnceleme* (Ad. Der., sy. 7, Ankara 1947, s. 580-596, 582).

⁸1.3.1994 Fransız CK. (m. 222-33) Kanununun metni için bkz. *Le nouveau code pénal, introduit et commenté par Henri Leclerc*, Éditions du Seuil, Mars 1994.

⁹Bkz. *Büyük Larousse*, C. 18, İstanbul 1986, s. 11134.

¹⁰Cinsel Taciz Paneli in: *Kadın*, Ocak 1992, konuşmacı: Uğur İlhan s. 76.

¹¹Cinsel Taciz Paneli in: *Kadın*, Ocak 1992, konuşmacı: Gülnur Savran, s. 77.

şehvani hareketler olan ve sarkıntılık fiilinden daha ileri bir hal teşkil eden "ırza tasaddi" eylemi de (TCK. 415, 416), mağdurun rahatını kaçırdığından şehveti tatmin kastıyla işlenirse de "cinsel taciz" kavramı içinde mütalâa edilmelidir. "Biriyle onun rızası hilâfına normal veya anormal yollardan cinsi münasebette bulunma" şeklinde tanımladığımız "ırza geçme" eylemi de (TCK. 414, 416) bu fiile muhatap olanı rahatsız ettiğinden cinsel tacizin en ağır şekli sayılmalıdır. Yukarıda da belirtildiği gibi, kanaatimizce cinsel taciz failinde mutlaka cinsel bir saikin, onu harekete geçiren şehvi duygunun bulunmasına ihtiyaç yoktur. Bu bakımdan 8 inci bapta yer alan ve cinsel saikle gerçekleşmesinin aranmadığı "alenen hayasızca vaz'u hareket" eylemi (TCK. 419) toplumun cinsel nitelikteki utanç duygusuna saldırı oluşturduğundan cinsel taciz sayılır. Bu suretle cinsel taciz'in belirli bir kimseye yönelmesinin zorunlu olmadığı sonucuna da varmış oluyoruz. Kanaatimizce cinsel taciz kavramına 8 inci babın dışında kalan, edebe muhalif hareketler suçu da (TCK. 576) girer.

Böylece "cinsel taciz" kavramının kapsamına söz atmadan ırza tecavüze kadar birey veya bireyleri cinsiyeti ile ilgili olarak rahatsız eden her türlü davranış girmektedir.

Bu suretle cinsel taciz oluturan eylemleri iki gruba ayırmış bulunmaktayız. Fiziksel ve fiziksel olmayan tacizler. Fiziksel cinsel tacizin kapsamına ırz ve namusa tasaddi ve ırza geçme dahildir. Fiziksel olmayan tacizler ise, rahatsız eden bakışlar, cinsel içerikli lâf atmalar (söz atma), hayasız, edebe muhalif hareketlerdir.

"Cinsel taciz"den sadece "ırza tasaddi" suçlarının anlaşılması kanaatimizce yerinde değildir¹².

TCK.nda teknik anlamda öngörülme "cinsel taciz" eylemini 1.3.1994 tarihinde yürürlüğe giren Fransız CK. bağımsız bir suç olarak düzenlemiştir. "Cinsel Taciz" başlıklı Fransız CK.nun 222-33 maddesine göre, "görevinin verdiği yetkiyi kötüye kullanarak emir, tehdit veya maddi cebir ile cinsel çıkar sağlamak amacıyla başkasını rahatsız eden kişi bir sene hapis ve yüz bin frank para cezasına mahkûm olur".

Aşağıda Türk Hukuku bakımından fiziksel (bedensel) olmayan cinsel taciz eylemlerinden söz atma, sarkıntılık ve hayasızca hareketler cürümlerini, fiziksel cinsel taciz fiillerinden sarkıntılık ve ırza tasaddi suçlarını ana hatlarıyla inceleyeceğiz. Fiziksel cinsel taciz fiilleri de, cebre dayanıp (örneğin, 15 yaşını biüren mağdurun cebir, şiddet veya tehdit kullanmak suretiyle ırz ve namusuna tasaddide bulunma) dayanmamalarına (örneğin, sarkıntılık) göre bir ayırımı tâbi tutulabilir. Belirtelim ki bu cürümlerden sarkıntılık fiili bedensel olabileceği gibi olmayabilir de.

B. FİZİKSEL OLMAYAN CİNSEL TACİZLER

I. Sözatma ve Sarkıntılık Cürümleri

Sözatma ve sarkıntılık olmak üzere iki suç tipinin yer aldığı TCK.nun 421 inci maddesinin mehzasını, 1274 (1858) Ceza Kanunnamei Hümayununun 202 inci maddesine,

¹²Z. Şebnem Ergündüz Topaloğlu, Irza Geçme ve Irza Tasaddi Suçlarında Psiko-Sosyal Faktörlerin Araştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1993, s. 72 vd.

1277 (1861) tarihli kanunla yapılan ek oluşturmaktadır. Ancak TCK.nun ilk şeklinde sadece sözatma cürmüne yer verilmişti¹³. Kanunda sarahat bulunmadığından sarkıntılık edenler hakkında ya hiç ceza verilmemesi veya hayasızca hareketlerde bulunanlara uygulanan ve sözatma cezasından daha hafif olan cezanın hükmedilmesiyle yetinilmesi¹⁴, maddeye, 8.6.1993 tarihinde ve 2275 sayılı kanunla (sk) "sarkıntılık" suçu da eklenmesini sonuçlamıştır. 2275 sk. ayrıca, söz atanlarla sarkıntılık edenlere ayrı ayrı cezalar öngörmüştür. Aşağıda önce söz atmaya daha sonra sarkıntılık cürmünü inceleyeceğiz.

1. Söz atmaya Cürmü

Kamu edep ve iffetine saldırı oluşturan söz atmaya, şehvet duygusu ile belirli bir kimseye şifahi veya mektupla¹⁵ yapılan saldırıdır¹⁶.

421 nci madde, failin sadece erkek olacağına ilişkin bir mana taşımadığından, söz atma ve sarkıntılık fiilleri erkek veya kadın¹⁷ tarafından işlenebilir.

Suçun mağduru kadın, kız veya genç erkektir. Belirtelim ki kaynak 1858 Ceza Kanunnamei Hümayununun 202 nci maddesinin zeylinde "zükür ve inâsdan genç kimselere" ibaresine rastlanmaktadır. TCK.nun 421 inci maddesine bu ibare "kadınlara ve genç erkekler" şeklinde alınmıştır. Bu suretle suç mağduru kadının -kadın kavramına kız da dahildir- yaşını gözönüne almayan TCK.u erkeğin ise genç olmasını¹⁸ suçun oluşumu bakımından şart koşturmuştur. Maddenin kadınlar yanında sadece genç erkeklerin söz atmaya ve sarkıntılık suçlarının mağduru olabileceklerine ilişkin bir biçimde kaleme alınmasını yerinde bulmuyor ve "genç" sözcüğünün metinden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Söylenen sözlerin şehvet duygusu ile söylenmiş olmaları yeterli olup, özel bir anlama gelmeleri şart değildir¹⁹.

¹³ 421. inci maddenin 2275 sayılı kanunla değiştirilmeden önceki metni için bkz. M. Muhtar Çağlayan, Türk Ceza Kanunu, C. III, m. 414-592, Ankara 1970, s. 81; La Législation Turque. Code pénal (Yayıncı: John A. Rizzo), Constantinople 1927, s. 120-121.

¹⁴ 31.5.1933 tarih ve Esas: 1/561, Karar: 32 sayılı Adliye Encümeni mazbatası (2275 sayılı kanunun gerekçesi), bkz. Çağlayan, III, 81.

¹⁵ Yargıtay, mağdurenin edep ve iffetini rencide edecek biçimde gönderilmiş olan tek mektubu, söz atma niteliğinde kabul etmiştir. Bkz. 5. CD. 24.2.1984, E. 216, K. 130, zikreden Gözübüyük, III, 873.

¹⁶ Önder, 381; kızı Gözübüyük, III, 866.

¹⁷ Aksi görüşe göre bu suç yalnız erkekler tarafından işlenebilir, Bkz. Dönmezer, 188; Önder, 381.

¹⁸ Yargıtayın 36 yaşındaki bir erkeği genç saymayan kararı vardır. Bkz. 4. CD. 27.12.1973, 13009/10714, Önder 381.

¹⁹ 2. CD. 20.3.1954, E. 5726, K. 4358, Cemal Köseoğlu, Haşiyeli Türk Ceza Kanunu, 8. Bası, İstanbul 1955, s. 445.

Söz atmak ibaresindeki "atmak" eyleminden de anlaşıldığı üzere hareketin ani olması lâzımdır. Eğer failin hareketleri devamlılık göstermiş, sırnaşıkça bir hal almışsa maddenin ikinci kısmında bahse konu olan sarkıntılık suçu oluşur²⁰.

Yargıtay, şu olayları söz atma sayıyor: "Kocandan boşan, benim metresim ol"²¹; "Allah be, şu dudaklara bak"²²; "Gel evime gir, içeride iki kişi daha var, seni doyurabiliriz"²³; "Bana bir kere ver, seni hamamda yıkarım"²⁴; Sanığın müştekiye pantolonunun üzerinden tenasül âletini tutarak "kocanınkinden daha büyüktür, istersen geleyim, vereyim"²⁵; "Sanığın, kırdı yalnız gördüğü mağdureye cinsi münasebette bulunmak teklifini yapması"²⁶; "Sanığın, pehlivan gibi karısın bir kere merağım var, ş.k.edeyim, demesinden ibaret olan sözleri, araya zaman fasılası girmeden söylenmiş olup, tek söz atma suçunu teşkil ettiği halde ...."²⁷.

Söz atma fiilini gerçekleştiren fail şehvet duygusu ile hareket etmiş olmalıdır²⁸. Aleniyetin unsur olmadığı söz atma suçunda, hâkim söylenen sözün şehvet duygusu ile sarf edilmiş olup olmadığını, hâdisenin niteliğine göre takdir eder.

2. Sarkıntılık Cürmü

TCK. nun 421 inci maddesinin 2. kısmında düzenlenen sarkıntılık cürmü, "belirli bir kimsenin rızası hilâfına edep ve iffetine dokunacak nitelikte şehvet duygusuyla söz, yazı veya vücuda temas biçiminde gerçekleştirilen sırnaşıkça hareketler" olarak tanımlanabilir. 421 inci maddede tanımlanmayan sarkıntılıktan Yargıtay, "belli bir kimseye karşı işlenen ve o kimsenin edep ve iffetine dokunan, mücerret, aralıklı ve şehvet hissine dayalı, iz'aç edici davranışlar"ı anlamaktadır²⁹.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere sarkıntılık suçunun oluşabilmesi için kanaatimizce aşağıdaki unsurların varlıkları gerekir:

a) Sarkıntılık teşkil eden fiil belirli bir kimseye karşı işlenmiş olmalıdır. Bu husus sarkıntılığın hayasızca hareketler suçundan ayırır³⁰.

²⁰Bkz. CGK. 16.9.1963, 5-47/47, Çağlayan, III, 1970, 88-89.

²¹5. CD. 28.4.1983, 1462/1518, Gözübüyük, III, 876.

²²5. CD. 21.10.1981, 3162/3072, Gözübüyük, III, 882.

²³5. CD. 5.6.1979, 1581/1585, Çağlayan, III, 3. Bası, 548-549.

²⁴5. CD. 8.10.1982, 3594/3383, Çağlayan, III, 3. Bası, 541.

²⁵4. CD. 10.4.1961, 1467/1780, Nejat Özütürk, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, C. II, Ankara 1966, 642.

²⁶CGK. 25.4.1949, 2/65-63, Özütürk, II, 646.

²⁷5. CD. 11.9.1981, 2522/2617, Çağlayan, III, 3. Bası, 546.

²⁸5. CD. 10.11.1965, 3312/3492, Çağlayan, III, 1970, 87; Gözübüyük III, 866.

²⁹5. CD. 15.6.1982, 2455/2447, Çağlayan, III, 3. Bası, 542; ayrıca bkz. CGK. 16.9.1963, 5/47-47, Çağlayan, III, 1970, 88-89; 5 CD. 31.1.1979, 112/174, Çağlayan, III, 3. Bası, 465.

³⁰Orneğin, "sanığın olay günü, evinin dış kapısı önüne çıkarak, erkeklik organını şikâyetçiye göstermesi, belirli bir kimse hedef alınarak yapılmış olması bakımından sarkıntılık suçunu oluşturur", 5 CD. 22.3.1983, 739/1008, YKD. c. 9, sy. 9, s. 1392;

b) Sarkıntılık fiili sözle, yazıyla veya bedeni bir temasla gerçekleşebilir.

Sözle gerçekleşen sarkıntılık suçu, sözatmak suçundan münferit olmaması, devamlı ve sırnaşık bir nitelik arzemesi itibariyle ayrılır³¹. Aynı prensip yazıyla yapılan sarkıntılık için de geçerlidir³².

"sanığın yolda karşılaştığı mağdurelere karşı, cinsel organını çıkarıp oynamak ve onları takip etmek biçiminde gerçekleşen eylemi, belli kişilere yöneltilmiş bulunması nedeniyle sarkıntılık ....." niteliğindedir. 5. CD. 29.11.1983, 3829/4017, Gözübüyük, III, 874; "Mağdurenin evinin balkonunda bulunduğu sırada sanığın karşı bahçeden ıslık çalarak, dikkatini çekmek suretiyle tenasül âletini çıkarıp göstermekten ibaret olan eylemi, şahsı istihdaf etmesi itibariyle sarkıntılık suçu ....." niteliğindedir, 5 CD. 7.10.1983, 3312/3175, Çağlayan, III, 3. Bası, 538; "Sanığın mağdureye ufak taşlar atarak, bakmasını sağlayan, ona cinsel organını göstermekten ibaret eyleminin, belli bir kişi hedef alınarak yapılmış bulunması nedeniyle, ..." sarkıntılık suçunu oluşturduğu gözetilmeden ....." TKC.nun 419. maddesi uyarınca mahkûmiyet kurulması, yasaya aykırıdır", 5. CD. 11.11.1982, 4083/4032, Gözübüyük, III, 877.

³¹Yargıtay şu fiilleri sarkıntılık saymaktadır: "sanığın, ... arabası ile mağdureyi ısrarla ve sürekli bir biçimde takip ederek, arkadaşlık teklifinde bulunması, sırnaşıkça bir hal aldığından .....", 5. CD. 31.5.1983, 1733/2025, Gözübüyük, III, 875.; Araya uzunca bir zaman girmeden sırnaşıkça devam eden sözatma, 5. CD. 6.9.1983, 2813/2750, Çağlayan, III, 3. Bası, 538; "sanığın müstekinin peşinden tüpğaz bayiiine giderek, ona kaş göz işareti yapmak, para göstermek şeklindeki davranışlarıyla birlikte (seni herkes gezdiriyor, taksicilerle, arabacılarla yapıyorsun, bir de ben yapsam) şeklinde sözler sarfetmesi .....", 5. CD. 1.2.1984, 275/260, Çağlayan, III, 3. Bası, 536; sanığın ısrarlı biçimde mağdureyi izleyip evinin çevresinde dolaşması, her gördüğünde el işareti yapıp, ıslık çalmasının sırnaşıkça bir hal alması, 5. CD. 31.1.1984, 3948/222, Çağlayan, III, 3. Bası, 537; evli kadını telefonla değişik günlerde arayarak kendisiyle buluşup tanışmak ve konuşmak istediğini bildirip, canım diye hitap etme şeklinde sürekli rahatsızlık verme, 5. CD. 6.4.1982, 1131/1177, Çağlayan, III, 3. Bası, 543.

³²"Birisinin kimliğini saklıyarak arzularını mektupla bildirmesi sözatma suçu olursa da, kendisine mektup yazılanın, edep ve iffetine dokunacak şekilde mektupların boyuna gönderilmesi, sarkıntılık suçunu bütün unsurları ile meydana getirir", CGK. 16.9.1963, 547/47, Çağlayan, III, 1970, s. 88; Sanığın müdahile birden fazla aşk mektubu göndermesi sırnaşıkça davranışlar olup, sarkıntılık suçunu oluşturur, 5. CD. 17.11.1983, 3981/3896, Çağlayan, III, 3. Bası, 537; "Evli bir kadına gayrimeşru münasebet tesisi için aşk mektubu yazan, bu fiil ve hareketi tevali eden maznunun ..... 421 inci madde ile cezalandırılması icabeder", 2. CD. 11.6.1954, 8790/8487, Özütürk, II, 645; evlenme teklifine ilişkin mektup sarkıntılık suçunu oluşturmaz, 2. CD. 14.12.1948, 12369/12375, Özütürk, II, 646; buna karşılık Yargıtay, davacının evi önüne gelerek onun kapıyı açtığı bir sırada içeriye bir aşk mektubu atan sanığın bu fiil ve hareketinde sarkıntılık suçunun unsurlarının bulunduğuna karar vermiştir, 2. CD. 12.2.1952, 1581/1454, Özütürk, II, 645, Sadık Perinçek - Cahit Özden, Türk Ceza Kanunu ve Buna Ait Seçilmiş Temyiz Mahkemesi Kararları, 2. Bası, Ankara 1953, s. 508.

II. Hayasızca Hareketler Cürmü³³

Hayasızca hareketleri suç haline getiren (m. 419) kanunkoyucu toplumun cinsel nitelikteki utanç duygusunu korumak³⁴ istemektedir. Fertlerin cinsel ahlâk telâkkilerine saygı gösterilmesi gerektiğinden, cinsel nitelikte olan hayasızca hareketlerin alenen gerçekleştirilmeleri yasaklanmıştır.

Belli bir şahsa tecavüz şeklinde gerçekleşmemekle beraber her görenin iffet, edep ve nezahet hislerine dokunan ve kanaatimizce bu niteliği itibarıyla cinsel taciz oluşturan hayasızca hareketler suç tipine, yabancı kanunların³⁵ hemen de hepsinde rastlanmaktadır.

Hayasızca hareketler cürmü, hayasızca yapılmış hareketleri³⁶ ve cinsel ilişkide bulunma fiilini madde kapsamına almıştır. Bu fiiller alenen gerçekleştirilirse suç

³³Suçla ilgili terim birliği yoktur. Literatürde bu suça "Edep ve İffete Alenen Tecavüz" (Dönmezer, 148), "Cinsel Utanç Duygusunun Alenen Tahribi" (Önder, 366), "Hayasızca Hareketler", (Faruk Erem, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, C. IV, Özel Hükümler, 3. Bası, Ankara 1985, s. 217; Gözübüyük, III, 857) isimleri verilmektedir.

³⁴Yargıtay, "TCK.nun 419 uncu maddesinde yazılı eylemleri kanunun müeyyide altına almasındaki asıl amaç; bizatihi ahlâka aykırı fiil değil, bu fiilin alenen işlenmesi sonucu, âmmenin edep ve nezahet ve iffet hislerine vaki tecavüzü cezalandırmaktır" demektedir. 5. CD. 25.1.1984, 4271/167, Gözübüyük, III, 861; ayrıca bkz. 5. CD. 18.10.1968, 4104/3070, Çağlayan, III, 1970, 77; 5. CD. 30.1.1979, 87/139, YKD. 1980/3, 436; 5. CD. 21.3.1978, 958/877, Gözübüyük, III, 862.

³⁵Örneğin, İsviçre CK. (m. 203), Brezilya CK. (m. 233), Arjantin CK. (m. 129), Danimarka CK. (m. 232), Federal Alman CK. (183) Yunan CK. (m. 353), Grönland CK. (m. 56/1), 1930 İtalyan CK. (m. 527), 1936 Küba Sosyal Müdafaa Kanunu (m. 490/bent 2), 1852 Avusturya CK. (m. 516), 1974 Avusturya CK. (m. 218), 1948 Romen CK. (m. 429), 1961 Macar CK. (m. 288/2), 1886 Portekiz CK. (m. 390, 420). Bu kanunlardan örneğin Brezilya (hayasızca hareket) Federal Alman (teşhircilik), İtalya (müstehcen hareket), Yunan (aleni rezalet), sadece hareketin hayasız veya müstehcen olduğunu belirtirken, romanist ülke kanunları (örneğin, Fransız CK. m. 330/1 "edebe, iffete alenen tecavüz", 1867 Belçika CK. m. 385/1 "utanç duygusunu zedeliyen fiillerle genel adaba saldırı") hayasızca davranışları tanımlıyorlar.

Genelde yabancı kanunlar fiilin aleni olmasını aramaktadır. Ancak Norveç CK. (m. 212) ve Hollanda CK.ları (m. 239/2) hareketin rıza göstermeyenin önünde cereyanını, suçun oluşumu için yeterli saymaktadır. Macar CK. (m. 288/2) suçun oluşumunu başkaları huzurunda gerçekleşen hareketin birkaç defa işlenmesine bağlı tutuyor, bkz. Simson - Geerds, 528 vd.

³⁶"Dana (hayvan) ile cinsi münasebette bulunmak fiili 419 uncu maddenin ..... 1 inci fıkrasına uyan bir suç teşkil eder", 2. CD. 12.6.1954, 9154/8654, Özütürk, II, 634; "Sanığın, sokakta rast geldiği mağdureyi görür görmez yüzüne bakarak istimnayı bilyet yapması, TCK. nun 419 uncu maddesine uygun bir suç teşkil eder", CGK. 1.11.1951, 2/69-67, Cemal Köseoğlu, Haşiyeli Türk Ceza Kanunu ve Özel Bölüm, 9. Bası, İstanbul 1968 s. 479; Özütürk, II, 635; Yargıtay öpüşmenin hayasızlık olmadığı görüşündedir: "419 uncu maddenin tatbiki için yapılan fiil ve hareketin bizatihi hayasızlık vasfını hâiz olması icabedip mücerret öpme hayasızca bir hareket teşkil etmez", 4. CD. 11.2.1953, 37/1431, Köseoğlu, 8. Bası, 443; Gözübüyük, III, 863; "Maznunların caddede üzerinde öpüşmelerine inhisar eden fiil ve hareketlerinde 419. madde unsurları mevcut değildir", CGK. 29.6.1953, 2/72-71, Dönmezer, 161. Bu konuda diğer kararlar için bkz. 2. CD. 10.3.1950, 3149/2845, Özütürk, II, 635; 2. CD.

oluştururlar. Böylece madde aleniyeti bir suç unsuru haline getirmiştir. Genelde kanunlar aleniyeti tanımlamazlar. Ancak 23.1.1974 Avusturya CK.u 69 uncu maddesinde aleniyetin tanımını yapmaktadır. Maddeye göre aleniyet, fiilin geniş bir halk kitlesi tarafından doğrudan doğruya idrak edilebilecek biçimde gerçekleştirilmesi durumunda vardır.

"Umumi bir mahalde veya umuma açık bir yerde" ibaresinin aleni anlamına geldiğini kabul eden mehaz 1889 İtalyan Ceza kanununun 338 inci maddesinin aksine TCK. sadece "alenen" kavramını kullanmıştır. Hayasız hareket genel (umumi mahaller) veya özel yerlerde işlenebilir. Genel veya özel yerlerin kapsamına nelerin dahil olacağına ilişkin ayrıntulara girmeden belirtelim ki, bir görüşe göre, genel bir yerde (örneğin bir caddede) işlenen hayasız hareketin görülebilme imkânının bulunup bulunmadığı araştırılmaksızın³⁷ ve fiilin gece veya gündüz işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, aleniyetin varlığı kabul edilir. Diğer bir anlatımla, fiilin genel yerlerde işlenmesi aleniyetin gerçekleşmesi için yeterli olup, başkaca bir husus aranmaz.³⁸ Özel yerlerde işlenen fiil kişilerin tedbir almamaları dolayısıyla üçüncü şahıslar tarafından farkediliyorsa aleniyet vardır. Olayın başkaları tarafından görülmemesi için özel bir yerde bulunanlar tedbir almışlar ve fakat üçüncü şahıslar alınan bu önlemleri bertaraf ederek olayı görmüşlerse aleniyetin varlığından ve dolayısıyla suçun olduğundan bahsedilemez³⁹.

Diğer bir görüş⁴⁰ kamuya açık bir yerde ve birçok kişinin huzurunda gerçekleşen fiilin aleni olduğunu kabul etmektedir. TCK.nun 153/4 maddesine dayanan bu görüş, kanunkoyucunun, fıkradaki "ceza kanununun tatbikatında" ibaresiyle, aleniyetin tanımının bütün ceza kanunu bakımından geçerli olduğunu ifade etmek istediğini belirtmektedir. Diğer bir anlatımla, aleniyeti tanımlayan 4. fıkra, sadece 153 üncü maddeye mahsus bir kural niteliğini taşımamakta, bütün ceza kanunu bakımından geçerliliğini upki -örneğin 259 uncu maddedeki "akraba", 279 daki "memur" ve 502 deki "gece vakti"- kavramlarında olduğu gibi korumaktadır. Yargıtay⁴¹ 153/4 ün aleniyet bakımından genel bir kural teşkil ettiği görüşünü, "ceza kanununun 153 üncü maddesindeki aleniyeti tarif eden fıkra hükmü, ancak bu maddede yazılı suça münhasır olup, diğer maddelere şâmil değildir. Çünkü, sözü geçen fıkra, umumi hükümler kısmında veya müşterek fasılda yer almamıştır. 153 üncü maddedeki suçun alenen işlenmesi halinde uygulanacak ceza gösterildikten sonra, buradaki aleniyetten maksadın ne olduğu belirtmek amacıyla maddeye ilâve edilmiş ve binaenaleyh diğer maddelerde

22.5.1948, 5379/5571, *Özütürk*, II, 636. Ancak öpüşme sırasında sair cinsel nitelikte bir hareketin yapılması 419 uncu maddenin uygulanmasını sonuçlar: "Maznunların öpüşmesine inhisar edip sair bir fiil ve hareket mevcut bulunmayan hâdisede 419 uncu madde unsurlarının ne suretle vücuda gelmiş olduğunun hüküm yerinde gösterilmemesi yolsuzdur", 2. CD. 6.2.1953, 1545/1450, *Özütürk*, II, 635; *Önder*, 375.

³⁷"Hâdisenin, Kültür Parkta cereyan ettiği şahadetle anlaşılmasına ve umumi mahalden olduğuna şüphe bulunmayan parkın ayrıca keşif ile aleniyet unsurunun tesbitine ihtiyaç gösteremeyeceğine .....", 2. CD. 26.2.1946, 1792/1753, *Özütürk*, II, 636.

³⁸*Dönmezer*, 167.

³⁹*Dönmezer*, 171.

⁴⁰*Fahrettin Kıyak*, Suç İşlemeğe Tahrik Cürümleri, (Ad. Der., sy. 9-10, Ankara 1961, s. 914-926, 918-919).

⁴¹1. CD. 25.9.1945, 2547/2056, *Özütürk* I, 502.

aleniyet unsurunun bu fıkraya göre değil, umumi kaide ve prensiplere göre tâyini gerekir" diyerek red etmiştir.

Aleniyet kavramının geniş anlamda anlaşılması gerektiğini savunan diğer bir görüş⁴², TCK. nun 311 inci maddesi münasebetiyle hükmün suçun işlendiği yeri belirleyen hususlara -"açık yer" (TCK. 420, 548, 567), "yarı açık" (TCK. 420), "umuma açık yer" (TCK. 548), "umuma mahsus yer" (TCK. 567), "umumi yer", "umumun gidebileceği yer" (TCK. 571)- değinmediğini vurgulayarak 311'deki suçun alenen işlenmesinin müteaddit kimselerin huzurunda işlenmesi anlamına geldiğini belirtmektedir. TCK. unun 311 inci maddesi hakkında söylenenler, kanaatimizce sadece "alenen" ibaresinin kullanıldığı 419 uncu madde bakımından da geçerlidir.

Kanaatimizce yerin niteliği aleniyetin kabulü bakımından önemsizdir. Özel bir yer de aleniyet unsurunun gerçekleşmesine müsait bir yer olabilir. Belirli olmayan bir çok kişi -kişiler ferden belirlenmişlerse aleniyet yoktur- tarafından algılanabilen bir hareket, özel bir yerde yapılırsa dahi alenidir.

Suçun manevi unsuru genel kasttır. Belli bir kimseye karşı işlenmeyen bir suçta, failin belirli bir saik ile hareket etmiş olması aranmaz.

Hayasızca hareketler cürmü (m. 419), edebe aykırı davranışta bulunmak suçundan (m. 576) maddi ve manevi unsurlar bakımından ayrılır.

a) Maddi unsur bakımından: 419 uncu maddedeki suçun maddi unsuru umumun haya duygusunu incitecek nitelikte hareketlerdir. 576 ncı maddedeki suçun maddi unsuru ise, umumi nezaket kurallarına aykırı bir biçimde⁴³ söz ve şarkı da dahil olmak üzere her türlü hareketi yapmaktır. 419 uncu maddedeki hareketlerin âdâbi ihlâl eden ağırlığı çok daha ileridir. Hâkim işlenen fiilin 419 veya 576. maddeye girip girmeyeceğini takdir eder.

⁴²Faruk Erem, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, C. III, Özel Hükümler, 3. Bası, Ankara 1985, s. 612.

⁴³Sanığın belli bir hedef gözetmeksizin cinsel organı ile oynayarak, yoldan geçen tanıklara göstermesinin TCK. nun 576. maddesinde tanımlanan edebe aykırı davranışta bulunmak suçu niteliğinde olduğu düşünülmeden 419. madde ile hüküm kurulması yasaya aykırı .... görüldüğünden", 5. CD. 27.2.1986, 395/900, Gözübüyük, IV, İstanbul 1989, 982; "Çıplak yerlerini çeşmeye su almaya gelen kadınlara göstermek 419. maddede yazılı âlenen hayasızca vaz ve hareket mahiyetinde olmayıp 576. maddeye uyan bir suçtur", CGK. 1.5.1934, 2/10-13, Cemal Köseoğlu, 9. Bası, 479; "Belli bir hedef gösterilmeksizin, halka karşı edep yerini gösterme fiilinin, TCK. nun 576 ncı maddesine giren edebe muhalif hareket suçunu teşkil ettiği gözetilmeksizin ve eylemin iki kişi arasında cereyan etmediği hususu da nazara alınmaksızın, yazılı madde (TCK. madde 547) ile ceza tayini, yasaya aykırıdır", 5. CD. 11.9.1979, 2084/2363, Çağlayan IV, 3. Bası, 835; Sinema önüne "..... sarhoş olarak gelip umumi muâşeret ve âdaba muhalif bir şekilde, karısını kızını kıskanan pezevenkler sinemaya getirmesin, sandığa koysun da ben onları s.k. edeyim ve saire gibi yüksek sesle galiz ve çirkin sözler sarfederek orada bulunan halkın galeyanını mucip olacak derecede incitmek TCK. nun 576 ve 572. maddelerine uygun bir suç teşkil ettiği düşünülerek .....", CGK. 2.2.1953, 4/252-7-9, Köseoğlu, 9. Bası, 728; Özütürk, III, 642.

b) Manevi unsur bakımından: Hayasızca hareketler suçunun manevi unsuru genel kasttır. Edebe muhalif hareketler kabahat türünden bir suç oluşturduğundan taksirle işlenebilir. Kast aranmaz.

419, cinsel taciz oluşturmayan itidal ve muvazene haricinde çirkin ve ayıp görünen herhangi bir hal ile başkasını alenen incitme veya huzur ve rahatını ihlâl etme suçundan da (m. 547) ayrılır. 547 de, edebi ihlâl etmeyen toplumsal kurallara aykırılık (örneğin, sokakta külhanbeylerinin nara atması, durmayan otomobilin arkasından silâh atma, röntgencilik yapma) söz konusudur.

C. FİZİKSEL CİNSEL TACİZLER

Yukarıda da belirtildiği gibi bu tür cinsel tacizlerden sarkıntılık ve ırza tasaddi cürümlerini ana hatları itibariyle inceleyeceğiz. Bu fiillerden sarkıntılık cebre dayanmayan, ırz ve namusa tasaddi ise, mefruz cebirle veya cebirle işlenen cinsel taciz fiillerindedir.

I. Sarkıntılık Cürmü:

Vücuda temas sarkıntılık suçunun oluşumunda şart olmamakla beraber⁴⁴ bedeni temas gerçekleşmişse, bunun da ani olarak yapılması, devamlılık arzetmemesi gerekir⁴⁵. Bedeni temasta devamlılık ırza tasaddi suçunu oluşturur⁴⁶. Belirtelim ki ırza tasaddi, mağdur üzerinde cinsel ilişkiye varmayan şehvi nitelikte ve şehveti tatmin edici tabiatla hareketler yapmaktır. Sarkıntılık oluşturan hareketlerde ise doğrudan doğruya şehveti

44"Genç bir kadının yüzüne ayna tutarak ziya aksettirilmesinin sarkıntılık mahiyetinde bir suç teşkil ettiği düşünülmemektedir ..... söz atılmadan mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuzdur", 2. CD. 5.3.1949, 2019/1708, Öztürk, III, 646; "Maznunun mağdura şapkası ile işaret etmesi, ıslık çalması ve kucaklarcasına kollarını açıp kapatması gibi hareketler, heyeti umumiyesi itibariyle sarkıntılık suçunu teşkil eder", 2. CD. 5.3.1957 3964/3333, Öztürk, II, 645; "Sanığın, kadına karşı gül koklamaktan ibaret fiil ve hareketinin sarkıntılık sayılarak 421. madde ile cezalandırılması yerindedir", CGK. 25.2.1934, 110/51, Köseoğlu, 9. Bası, 483; ıslık çalmanın, sarkıntılık suçunu oluşturduğu halde, söz atma olarak kabulü yasaya aykırıdır", 5. CD. 22.9.1982, 3064/3229, Gözübüyük, III, 877.

45"Seni bir kere öpeyim" diyerek mağdurenin klotuna el atma, fiilin cereyan ettiği yerdeki hal ve şartlara göre sarkıntılık oluşturur, 5. CD. 24.7.1967, 2155/2323, Çağlayan, III, 1970, 86; "Alkollü olan sanığın yoldan geçen mağdureye, arkadan sarılıp, kalçasına el atmak suretiyle sarkıntılığa bulunduğu .....", 5. CD. 13.9.1983, 2929/2848, Gözübüyük, III, 875; "Suçlunun mağdurenin yalnız omuzlarına sarılmaktan ibaret hareketi, sarkıntılıktır", 1. CD. 7.6.1937, 2391, Mahmut Allcanoğlu, Tarihçeli-İzahlı-Notlu Türk Ceza Kanunu ve Yargıtay İçtihatları ve Harçlar Kanunu, C. II, İstanbul 1952, s. 66.

46Sekiz yaşındaki çocuğu kucığına alarak ormana götürün ve çocuğun ötesini berisini sıkarak öpmeğe başlayanın hareketi şehvet hissini tatmin kastına yönelik olduğundan (Yargıtay böylece ırza tasaddi cürmünün oluşmasını şehveti tatmin kastına, şehvet kastına bağlı tutuyor) sarkıntılık değil, ırza tasaddidir, 2. CD. 28.12.1951, 14987/15471, Öztürk, II, 645.

tatmin edici tabiat yoktur⁴⁷. Her iki suç arasındaki farka aşağıda ırza tasaddi suçunu incelerken değineceğiz.

Sarkıntuluk suçunun manevi unsuru genel kast yani fiilin bilerek ve istenerek işlenmesidir. Faildeki şaik önemli değildir.

II. Irza Tasaddi Cürmü

TCK.u mağdurun yaşını esas almak suretiyle ırza tasaddi cürmünü düzenlemiştir. Buna göre fiilin, 15 yaşını bitirmeyen bir küçüğe karşı işlenmesi 415 inci maddede, 15 yaşını bitiren bir kimseye karşı işlenmesi ise 416 ncı maddenin 2. fıkrasında yer almıştır. Suçun 415 e ilişkin ağırlatıcı sebepleri, 415/2, 417 ve 418 nci maddelerde, 416 nın ağırlatıcı nedenleri ise, 417 ve 418 inci maddelerde bulunmaktadır. Biz aşağıda bu teknik ayrıntılara girmeden ırza tasaddi cürmünün tanımını yapacak, diğer bazı suçlardan farkını belirttikten sonra, suçun maddi ve manevi unsurlarını açıklayacağız.

1. Irza Tasaddi Cürmünün Tanımı

Namus ve iffete saldırı anlamına gelen "ırza tasaddi" suçunun tanımını yapmaktan kaçınan kanunlar⁴⁸ bunu doktrin⁴⁹ ve uygulamaya bırakmışlardır. Bu kanunlar arasında yer alan TCK.u da "ırza ve namusa tasaddiyi mutazammın bir fiil ve hareket" (m. 415, 416/2) ibaresini kullanarak ırza tasaddi suçunun tanımını yapmamıştır. Kanaatimizce ırza tasaddiden anlaşılan aynı veya ayrı cinsten bir kimse üzerinde icra edilen ve fakat ırza geçme veya ırza geçmeye teşebbüs veya sarkıntuluk niteliğinde olmayan devamlılık arzeden şehvani hareketlerdir⁵⁰. Fiilin cinsel arzuları tahrik veya tatmin saikiyle (özel kast) işlenmesini arayan Yargıtay, ırza tasaddi cürmünü "mağdur üzerinde doğrudan işlenen devamlılık gösteren, cinsel birleşme kastını, amacını taşımayan ve cinsel isteklerinin doyurulmasına ya da kışkırtulmasına yönelik her türlü şehvete ilişkin davranışlar"⁵¹ olarak tanımlamaktadır. Manevi unsur ile ilgili bu konuya aşağıda tekrar değineceğiz.

2. Irza Tasaddi Cürmünün Diğer Bazı Suçlarla Karşılaştırılması

Bağımsız bir suç tipi olan ırza tasaddi, diğer ülke kanunlarında rastlanmayan sarkıntuluk suçundan farklılık göstermektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi sarkıntuluk,

⁴⁷ Dönmezer, 102.

⁴⁸ Örneğin, İsviçre CK. (m. 188), Brezilya CK. (m. 214), Grönland CK. (m. 51/2), 1936 Küba Sosyal Müdafaa Kanunu (m. 483), 1974 Avusturya CK. (m. 202), 1886 Portekiz CK. (1947 şekliyle, m. 391).

⁴⁹ Örneğin "hangi cinsten olursa olsun bir kimse üzerinde doğrudan doğruya işlenen âdetlere aykırı fiil", bkz. R. Garraud, *Traité théorique et pratique du droit pénal français*, C. V, Paris 1924, s. 481.

⁵⁰ Krz. Gözübüyük, III, 758.

⁵¹ 5. CD. 5.2.1986, 597/345, Gözübüyük, III, 871; Yargıtay eski tarihli bir kararında da özel kastın bulunması gerektiğini şu şekilde vurgulamaktadır: "Irz ve namusa tasaddiyi mutazammın fiili ve hareketlerinin mutlaka şehvet kastına mukarin olması suçun tekevvünü için vücudu muktazi esashi şartlardan bulunmasına .....", 1. CD. 5.4.1937, 36-3634/1326, Perinçek-Özden, 488.

belirli bir kimseye karşı, edep ve iffete dokunacak nitelikte ve aralıklı olarak devam eden soyut ve tedirgin edici saldırılardır⁵². Sarkıntılık fiilinden daha ileri bir hal oluşturan ırza tasaddi⁵³ ise, cinsel ilişki derecesine varmayan, mutlaka mağdurla bedeni teması gerektiren⁵⁴ ve devamlılık gösteren şehvi hareketlerdir. Aşağıda ırza tasaddinin manevi unsurunu incelerken de göreceğimiz gibi failin kastı objektif olarak şehvani sayılan hareketlerin işlenmesine yönelik olup, cinsi arzuların tatmini amacı ile harekete geçmesi -yani özel kastı- araştırılmaz⁵⁵.

Irza tasaddi, maddi unsurun cinsel ilişki olmaması ve kastın da, bir kimse üzerinde doğrudan doğruya objektif olarak şehvani sayılan hareketlerin icrasına yönelmesi bakımından ırza geçme suçundan ayrılır. Irza geçme suç tipinde maddi unsur cinsel ilişki olup kast da bu tür ilişkinin icrasına yöneliktir⁵⁶. Ayrıca ırza geçmekten farklı olarak ırza tasaddide, gerek kadın, gerek erkek fail olabilir⁵⁷. Irza geçmenin icra hareketlerine başlayan failin, tenasül organını mağdurun vücuduna ithal etmemiş bulunması şartıyla iradi olarak bu hareketleri yarıda bırakması durumunda, yerine göre ırza tasaddi, sarkıntılık, müessir fiil veya sövme suçu oluşur⁵⁸.

Irza tasaddi, alenen hayasızca harekette bulunma (m. 419), söz atma (m. 421) ve edebe muhalif hareketler (m. 576) suçlarından da farklılık gösterir. Gerçekten tasaddiyi oluşturan fiilin, belirli bir kimse üzerinde doğrudan doğruya gerçekleştirilmesi gerektiği gibi, aleni olması da şart değildir. Alenen hayasızca hareketlerin ise, belli bir kimseye karşı işlenmemeleri ve aleni olarak gerçekleştirilmeleri gerekir. Eğer fiil belli bir kimseye karşı işlenmişse sarkıntılık suçu oluşur. Aleniyet 419'un unsurlarındandır. Sözatma suçunda her ne kadar fiil, belirli bir kimseye yönelmişse de, vücut teması yoktur yani fiil bir başkası üzerinde icra edilmez. Edebe muhalif hareketlerde ise, halk önünde edepsiz söz ve şarkılar söylemek veya çıplak dolaşmak söz konusudur.

⁵²CGK. 7.4.1980, 5/91-150, Gözübüyük, III, 766.

⁵³Yargıtay ırza tasaddiyi, "bir veya öteki cinsten bir kimseye, üzerinde doğrudan doğruya icra edilen ve fakat ırza geçme veya teşebbüs niteliğinde olmayıp devamlılık gösteren şehvi eylemler" olarak tanımlamaktadır. CGK. 7.4.1980, 5/91-150, Gözübüyük, III, 766. Diğer bir kararında Yargıtay ırza tasaddiyi, "cinsel birleşme kastını ve amacını gütmeyen, mağdur üzerinde doğrudan doğruya işlenip, nitelikleri bakımından şehvete ilişkin davranışlar" şeklinde algılamaktadır. 5. CD. 23.6.1982, 1926/2572, Gözübüyük, III, 779. Yargıtayın ırza tasaddinin tanımına ilişkin diğer kararları için bkz. 5. CD. 20.5.1982, 1552/1873, Gözübüyük, III, 780; 5. CD. 26.10.1978, 2612/3146, Gözübüyük III, 784; 5. CD. 1.7.1980, 2275/2414, Çağlayan, III, 3. Bası, 463, Gözübüyük, III, 782; CGK. 13.5.1963, 5/30-29, Çağlayan, III, 3. Bası, 32.

⁵⁴Bir başkası üzerinde doğrudan doğruya işlenmeyen fiil ırza tasaddi değil, alenen hayasızca vazü harekette bulunma (m. 419) veya edebe aykırı hareket etme (m. 576) suçlarını oluşturabilir. Yargıtayın, mağdur huzurundaki şehvi hareketlerin ırza tasaddi olabileceğine ilişkin kararı yerinde değildir. 5. CD. 30.12.1951, 4906/4946, Gözübüyük, III, 761; Özü Türk, II, 599.

⁵⁵Dönmezer, 103.

⁵⁶Dönmezer, 104.

⁵⁷Dönmezer, 106; Önder, 303, 343.

⁵⁸Dönmezer, 71; Önder, 323-342.

3. Suçun Maddi Unsuru

Suçun maddi unsuru, 15 yaşını bitirmeyen mağdurun mücerret ırz ve namusuna (iffetine) saldırıda bulunma (m. 415), 15 yaşını bitiren mağdurun ise, cebir, şiddet veya tehdit veya hile kullanmak veya onun içinde bulunduğu bazı durumlardan faydalanmak suretiyle (m. 416/2) ırz ve namusa saldırıdır. Şehvi nitelik taşıyan ve cinsel ilişki derecesine varmayan bu hareketler⁵⁹ yukarıda da belirtildiği gibi aynı veya ayrı cinsten bir kimse üzerinde işlenir.

4. Suçun Manevi Unsuru

Irza tasaddi cürmünün manevi unsuruna ilişkin olarak uygulama ve doktrinde fikir ayrılıklarına rastlanmaktadır. Bir fikre göre⁶⁰ ırz ve namusa tasaddi suçunun oluşabilmesi, şehvani hareketlerin şehvet kastıyla, şehveti tatmin kastıyla işlenmiş bulunmasına bağlıdır. Diğer bir anlatımla, cinsel ilişki derecesine varmayan ve mağdur üzerinde doğrudan doğruya uygulanan şehvani hareketlerin, şehveti teskin ve tatmin kastıyla, kısaca özel kastla (seksüel bir saikle) işlenmiş olması gerekir. Türk Yargıtayı⁶¹

⁵⁹Irza tasaddiyle ilgili bazı Yargıtay Kararlarını nakledeyim: "Sanığın mağdureyi yol kenarında incir ağacının altına götürerek elbisesinin yakasını açtığı ve memelerini elleyip okşadığı oluşa uygun şekilde kabul edilmesine rağmen devamlılık gösteren bu eylemlerin zaman itibarıyla ani, hareket olarak kesinlik gösteren sarkıntılık suçunu aştığı, ırz ve namusa tasaddi suçunu oluşturduğu .....", 5. CD. 30.9.1988, 3257/5850, YKD. 1989-7/1040; "Sanığın mağduru, parkın tenha bir yerine götürerek, iki yanağından öptüğü, tenasül organını ellediği, bacaklarını okşadığı anlaşıldığına nazaran, devamlılık gösteren ve cinsel ilişki dışında şehvet duygularını tatmine yönelik bu hareketlerin, ırz ve namusa tasaddi niteliğinde olduğu halde ....." 5. CD. 9.6.1983, 2138/2173, Gözübüyük, III, 775. Bu karardan da anlaşıldığı gibi, Yargıtay, ırza tasaddi suçunun oluşumunu, failde şehveti tatmin kastının bulunmasına bağlı tutuyor; "Sanığın, görevli bulunduğu esnada ve değişik günlerde öğrencisi olan mağdurenin arkasına geçip süründüğü, kerttiği ve yüzünü okşayıp öptüğü, ... mahkemece de kabul edilmiş bulunmasına göre; sanığın devamlılık gösteren ve şehvi arzularını, cinsel birleşme dışında doyurma amacını taşıyan eylemlerinin, mücerret ve münkati hareketlerden ibaret olan sarkıntılık derecesini aşmış, tasaddi niteliğinde oluştuğundan düşünülmemesi .... yasaya aykırıdır", 5. CD. 13.9.1983, 2505/2846, Gözübüyük, III, 774; Sanığın, penisıyla mağdurun anüsünü zorlaması ve dıştan hiçbir engel bulunmadan mağdurun ağlaması nedeniyle kendiliğinden bırakması durumunda eylemin tasaddi olarak nitelendirilmesi gerekir", 5. CD. 9.3.1988, 3269/1735, YKD. 1988-12/1704; "Sanığın, mağdurenin memelerini elleyip, penisini gösterdiği ve 'sana para vereceğim, sarmaş dolaş olalım' dediği kararda kabul edilmiş bulunmasına göre; edep ve iffet duygularını incitecek tarzda, cinsel birleşme dışında, şehvi isteklerini tatmine yönelik ve devamlılık arzeden bu hareketlerinin, ırz ve namusa tasaddiyi mutazammın fiiller olduğu gözetilmiyerek, eylemin mücerred ve münkati hareketlerden ibaret sarkıntılık şeklinde nitelendirilmesi ..... usul ve yasaya aykırıdır", 5. CD. 17.9.1987, 2380/2880, Çağlayan, III, 3. Bası, 463.

⁶⁰Öztek'in Tosun, Irza Tasaddi Suçu ve Teşebbüs Meselesi, (Ad. Der., sy. 2, Ankara 1957, s. 185-195, 189); Necdet Yalkut, Mukayeseli Hukuk Açısından Irza Tasaddi Suçu, (Ad. Der., sy. 11-12, Ankara 1965, s. 1304-1312, 1306); Fahrettin Karaoğlu, Tâdillerinden Sonra Ceza Kanunumuz Üzerinde Bir İnceleme, 1936, s. 78, zikreden Dönmezer, s. 108 dn. 25; Üner, 583.

⁶¹1. CD. 5.4.1937, 36-3634/1326, Perinçek-Özden, 488; 2. CD. 28.12.1951, 14987/15471, Özütörk, II, 645; 5. CD. 13.7.1965, 2247/2402, Çağlayan, III, 1970,

da bir istisna dışında⁶² bu düşüncededir. Diğer bir görüşe⁶³ göre ise, hareketlerin objektif olarak şehvi nitelikte bulunmaları ırza tasaddi suçunun oluşabilmesi için yeterlidir. Ayrıca hareketlerin şehveti teskin, şehveti tatmin kastı ile yani özel kastla işlenip işlenmediğini araştırmaya gerek yoktur. Bu bakımdan failin saiki ne olursa olsun -hakaret, zarar verme, nefret etme, intikam- objektif bakımdan şehvi nitelikte hareketler bilerek ve istenerek yani genel kastla yapılıncaya ırza tasaddi suçu oluşur. Fransız Yazarları⁶⁴, İsviçre Federal Mahkemesi⁶⁵ ve Türk Doktrininde bazı müellifler⁶⁶ tarafından savunulan bu görüşün gerekçeleri olarak denmiştir ki:

a) Ancak kanunun öngördüğü hallerde özel kast aranır. Irza tasaddi cürmüne ilişkin 415 ve 416 ncı maddelerde özel kasta yer verildiğini gösteren bir ibare bulunmamaktadır. Aksine söz konusu maddelerde yer alan "..... ırz ve namusuna tasaddiyi mutazammın bir fiil ve hareket .....", ve "..... ırz ve namusa tasaddiyi tazammun eden diğer bir fiil ve hareket ....." ibareleri, şehveti tatmin özel kastının araştırılmasına olanak tanımamaktadır.

b) Yargıtayın görüşünün kabulü durumunda sövme veya şehvet kastıyla şehvani hareketleri gerçekleştirene ayrı ayrı cezalar vermek gerekecektir. Bu tür bir ayırım manuki değildir.

c) Şehvet kastının aranması savcılık makamının her olayda hareketin şehvetin tatminine yönelik olduğunu ispat etmesine bağlıdır. Böyle bir ispat ise çoğu kez imkânsızdır⁶⁷.

SONUÇ

Birey veya bireylerin edep ve iffetlerine yönelik rahatsız edici nitelikte hareketler olarak tanımladığımız cinsel taciz eylemi, fiziksel (bedensel, örneğin, ırz ve namusa tasaddi, ırza tecavüz) ve fiziksel olmayan (örneğin, söz atma, hayasızca hareket) biçiminde bir ayırıma tâbi tutulabilir. Fiziksel cinsel taciz fiilleri de cebre dayanıp (örneğin, ırza tecavüz) dayanmamalarına (örneğin, sarkıntılık) göre kendi içlerinde gruplandırılabilir. Cinsel taciz eylemleri yukarıda da belirtildiği gibi şehvi olmayan duygularla da icra edilebilir.

30; 5. CD. 17.5.1961, 1806/2190 Özü Türk, II, 593; 5. CD. 27.4.1951, 1536/1711, Perinçek-Özden, 489; 5. CD. 11.10.1983, 2974/3226, Gözübüyük, III, 774.

⁶²"Herhangi bir eylemin ırz ve namusa tasaddi cürmünü doğurabilmesi için o davranışın kendisi doğrudan doğruya ve objektif olarak böyle bir niteliği taşımış olması elverişli ayrıca bu eylemi işleyen cinsel isteğini doyumak amacıyla da gütmüş olması şartı ve gereği aranmaz", CGK. 13.5.1963, 5/30-29, Çağlayan, III, 3. Bası, 32.

⁶³Dönmezer, 110-111; Gözübüyük, III, 762; Ragıp Özökmen, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Bir Kararı Münasebetiyle Sarkıntılık, Irza Tasaddi ve Irza Geçmeğe Teşebbüs Suçları (Ad. Der., sy. 11, Ankara 1966, s. 771-780, 777).

⁶⁴Örneğin, Garraud, V, 485-486.

⁶⁵Logoz, C. I, 302.

⁶⁶Dönmezer, 110-111; Gözübüyük, III, 762; Özökmen, 777.

⁶⁷Dönmezer, 110-111.

TCK.nda bir suç tipi olarak öngörülmeyen cinsel taciz eyleminin kapsamına kanaatimizce, söz atma, sarkıntılık, ırz ve namusa tasaddi, ırza tecavüz, alenen hayasızca hareket, edebe muhalif hareket suçları dahildir.

İncelediğimiz yabancı Ceza Kanunlarında rastlanmayan söz atma ve sarkıntılık suçları ülkemizin şartları nazarı itibare alınarak TCK.nda muhafaza edilmeli, sarkıntılık suçunun ağırlatıcı sebebi olarak "cinsel taciz" eylemine kanunda yer verilmelidir. Bu ağırlatıcı sebep kanaatimizce şu şekilde kaleme alınmalıdır: "Cinsel çıkar sağlamak amacıyla, görevinin verdiği yetkiyi kötüye kullanarak başkasını rızası olmadan her ne şekilde olursa olsun taciz eden ..... cezalandırılır".

YARARLANILAN KANUN VE KANUN TASARILARI

Almanya

Die peinliche Gerichtsordnung Karls V. von 1532 (Carolina), herausgegeben und erläutert von Gustav Radbruch, Stuttgart 1967.

Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten von 1794. Textausgabe. Mit einer Einführung von Hans Hattenhauer und einer Bibliographie von Günther Bernert, Frankfurt am Main-Berlin 1970.

Systematischer Kommentar zum Strafgesetzbuch, C. II, Besonderer Teil (§§ 80-358) von Hans Joachim Rudolphi-Eckhard Horn-Erich Samson, 3. Bası, Frankfurt am Main 1985.

Arnavutluk

Albanische Strafgesetze. Das Strafgesetzbuch vom 15.6.1977. Die Strafprozessordnung vom 25.9.1979 und Nebengesetze, (Çev.: Wolfgang Stoppel), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. 105, Berlin. New York 1990.

Arjantin

Das argentinische Strafgesetzbuch, von den gesetzgebenden Körperschaften angenommen am 30. September 1921 und verkündet am 29. Oktober 1921, (Çev.: Heinz Mattes), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXXI, Berlin 1957.

Avusturya

Kodex des österreichischen Rechts (herausgegeben von Werner Dorait): Strafgesetzbuch, Stand vom 1.1.1990, Wien, Orac - Verlag.

Belçika

Code pénal in: Les Codes Larcier, Tome II, Edition 1970, Bruxelles.

Brezilya

Das brasillianische Strafgesetzbuch vom 7. Dezember 1940, (Çev.: Dietrich Lang-Hinrichsen), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXI, Berlin 1953.

Bulgaristan

Das bulgarische Strafgesetzbuch vom 16. März 1968, (Çev.: Thea Lyon-Anton Lipowschek), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. XCIII, Berlin 1973.

Çekoslovakya

Das tschechoslowakische Strafgesetzbuch vom 29. November 1961, (Çev.: Erich Schmied), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXXXV, Berlin 1964.

Danimarka

Code pénal danois (Çev.: Richaume Lambert - N. V. Boeg), in: Les Codes Pénaux Européens présentés par Marc Ancel - Yvonne Marx, C. I, Paris 1956.

Fransa

Code pénal. Edition Dalloz, Paris 1991-1992.

Le nouveau Code pénal. Introduit et commenté par Henri Leclerc, Editions du Seuil, Paris 1994.

Grönland

Loi Criminelle pour le Groenland (Çev.: Richaume Lambert), in: Les Codes Pénaux Européens présentés par Marc Ancel - Yvonne Marx, C. I, Paris 1956.

Hollanda

Das niederländische Strafgesetzbuch vom 3. März 1881, (Çev.: Dieter Schaffmeister), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. XCVIII, Berlin - New York 1977.

İsveç

Das schwedische Kriminalgesetzbuch vom 21. Dezember 1962, (Çev.: Gerhard Simson), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher Nr. XCVI, Berlin - New York 1976.

İsviçre

Code pénal suisse du 21 décembre 1937, publié par la chancellerie fédérale 1969, loi fédérale modifiant le code pénal suisse (du 18 Mars 1971) 1971.

İtalya

Code pénal d'Italie (30 Juin 1889), (Çev.: Jules Lacoïnta), Paris MDCCCXC.

Das italienische Strafgesetzbuch vom 19. Oktober 1930 (Königl. Dekret Nr. 1398), (Çev.: Roland Rz), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. XC, Berlin 1969.

Küba

Das cubanische Gesetzbuch der sozialen Verteidigung vom 4. April 1936, (Çev.: Günter Blau), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXXII, Berlin 1957.

Das cubanische Strafgesetzbuch vom 1. März 1979 (Gesetz Nr. 21), (Çev.: Hans M. Semon-Einhard Franke), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Berlin, New York 1983.

Macaristan

Das Strafgesetzbuch der ungarischen Volksrepublik, (Çev.: Ladislaus Mezöfy), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXXXIII, Berlin 1964.

Polonya

Der polnische Strafkodex, Gesetz vom 19. April 1969, (Çev.: Georg Geilke) Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. XCII, Berlin 1970.

Portekiz

Das portugiesische Strafgesetzbuch vom 16. September 1886, (Çev.: Dierk Basedau), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXXIX, Berlin 1962.

Romanya

Code pénal roumain, in: Les codes pénaux européens présentés par Marc Ancel - Yvonne Marx. C. IV, Paris 1971.

Rumänisches Strafgesetzbuch, Amtlicher Text, mit den Abänderungen bis zum 1. Dezember 1960, (Çev.: Paula Tiefenthaler-Alois Provasi), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LXXXI, Berlin 1964.

Türkiye

Das türkische Strafgesetzbuch vom 28. Zilhidje 1274 (9. August 1858) mit Novelle vom 6. Djemazi-ül-achyr 1329 (4. Juni 1911) und den wichtigsten türkischen Strafnebengesetzen (Çev.: Erich Nord), Berlin 1912.

La Législation Turque. Code Pénal (Yayımlayan: John A. Rizzo), Constantinople 1927.

Türk Ceza Kanunu Öntasarısı. Komisyonca Hazırlanan Metin, Ankara 1987.

Türk Ceza Kanunu Öntasarısı Öntasarısının Gerekçesi, Ankara 1987.

Türk Ceza Kanunu Öntasarısı. İkinci Komisyon Tarafından Yapılan Değerlendirme Sonunda Hazırlanan Metin, Ankara-Mart 1989.

Yugoslavya

Das jugoslawische Strafgesetzbuch vom 2. März 1951 in der Fassung vom 30. Juni 1959, (Çev.: August Munda), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LVI, Berlin 1961.

Code pénal yougoslave, in: Les codes pénaux européens présentés par Marc Ancel - Yvonne Marx. C. IV, Paris 1971.

Yunanistan

Das griechische Strafgesetzbuch vom 17. August 1950, (Çev.: D. Karanikas), Sammlung ausserdeutscher Strafgesetzbücher, Nr. LIX, Berlin 1953.